

ທsmall>ດລsmall>ກກsmall>າຮsmall>້າດsmall>ຳນsmall>ີນsmall>່າຮsmall>້າສsmall>ົງຮsmall>້ານsmall>ຸ່ນບsmall>ູ ເພື່ອການນົງປົງກາຣມເມືອງ*

ອານັນທີ ບັນຍາຮູ້**

ວັນນີ້ສກາຮ່າງຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງໄດ້ເດີນ
ທາງມາດຶງຈຸດໜີ່ເປັນຈຸດທີ່ມີຄວາມກໍາວໜ້າ
ພອສນຄວາ ເຄີນຕັ້ນຈາກປລາຍເດືອນ ອັນວາຄມທີ່
ໄດ້ມີກາරຈັດຕັ້ງສກາຮ່າງຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງແລະມີ
ກາຣເລືອກສມາຊີກ
๙๙ ທ່ານ ສກາຮ່າງ
ຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງນີ້ເກີດ
ຂຶ້ນມາໄດ້ຢ່າງໄວ
ສກາຮ່າງຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງ
ນີ້ເປັນຜລງນານຂອງ
ຮູ້ບາລຸດທີ່ແລ້ວ
ແລະເປັນຜລງນານຂອງຮູ້ສກາຂອງປະເທດ
ໄທຍ ເປັນຜູ້ກໍອກເນີດໃຫ້ກັບພວກເຮົາ ເປັນຜູ້
ໃຫ້ສືວິດກັບພວກເຮົາ ແລະກີ່ເປັນທີ່ຫວັງວ່າຈະໄຫ້
ສືວິດກັບຮ່າງຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງທີ່ເຮົາກຳລັງຈະເຂີຍ

“ຮ່າງຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງຈະບັນນີ້ຫວ້າໃຈອູ່ທີ່ໃຫ້
ຫວ້າໃຈອູ່ທີ່ປະເທດທີ່ເດີນຕາມຄນນ
ໄມ້ໃໝ່ປະເທດທີ່ຄຽບຄຮອງຕໍ່ແໜ່ງ
ໄມ້ໃໝ່ປະເທດທີ່ຄຽບຄຮອງອໍານາຈ
ໄມ້ໃໝ່ປະເທດທີ່ມີອົກສິທີ 65 ປີທີ່ຜ່ານມາ”

ຂຶ້ນມາເພື່ອນໍາໄປສູປະພາພິຈາລນ “ໄປສູກາຮ
ຕຽບສອບຂອງປະເທດທີ່ໄປສູກະບານກາຮ
ກາຍຍກຮ່າງຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງທີ່ພຶ້ງຮັບພັດຄວາມຄິດ
ເຫັນຂອງປະເທດເປັນສຳຄັນ ເພື່ອນໍາໄປ

ປະກອບກາຮ
ພິຈາລນໃນອັນທີ່
ຈະໄດ້ມາຊື່ງຮ່າງ
ຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງທີ່
ສມນູຣນີ້ທີ່ເປັນ
ປະໂຍ້ນຕ່ອ
ປະເທດ ເປັນ

ປະໂຍ້ນຕ່ອສັງຄມ ແລະເປັນປະໂຍ້ນຕ່ອ
ຮູ້ ຄ້າທ່ານຈະຫວັງກລັບໄປດູດຶງທີ່ມາຂອງ
ສກາຮ່າງຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງນີ້ ທ່ານຈະເຫັນໄດ້ວ່າໃນ
ມາຕາຮ່າງ ໨່າມ ເຊີ່ນໄວ້ຢ່າງຂັດເຈນໃນໜາຍ

* ເຮັດວຽກຈາກ ຄໍາແດດລັງຂອງນາຍອານັນທີ ບັນຍາຮູ້ ປະຫານຄະນະກຽມກາຍຮ່າງຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງຕ່ອທີ່
ປະໜຸມສກາຮ່າງຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງໃນກາຣພິຈາລນວາຮະທີ່ໜີ່

** ອົດຕານາຍກຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງຕ່ອ, ປະຫານຄະນະກຽມກາຍພິຈາລນສກາຮ່າງຮູ້ຮ່ວມນຸ່ງ

เหตุท้ายกฎหมายว่าเป็นการสมควรที่จะจัดให้มีวิธีการดำเนินการจัดทำรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ทั้งฉบับเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเมือง เพราะหมายเหตุในมาตรา ๒๑ นั้นระบุถึงทั้งหลักการและเหตุผลของสิ่งที่นำเรามาสู่ ณ จุดนี้และ ณ วันนี้ เป็นทั้งหลักการและเหตุผลที่ตอบสนองความคิดอ่านของประชาชน ความรู้สึกของประชาชน และแนวทางความคิดที่ปรากฏอยู่ในสังคมปัจจุบัน เรามีรัฐธรรมนูญมาแล้ว ๑๕ ฉบับ ส่วนใหญ่เขียนโดยผู้ที่อยู่ในอำนาจ ผู้ที่มีตำแหน่ง โดยที่รัฐสภาไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องเท่าใดนัก แต่สำหรับการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ทั้งฉบับ รัฐสภาได้มอบอภิสิทธิ์ให้กับพวกเราไว้ ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของพวกเรา ของสมาชิกสภา.r ร่างรัฐธรรมนูญ (สร.) ทั้ง ๙๙ ท่านที่จะต้องทราบนักถึงความรับผิดชอบที่เรามีต่อคนไทย ที่เรามีต่อสังคมเนื่องกว่าสิ่งใดทั้งสิ้นคือความรับผิดชอบที่เรามีต่อกุญแจรวมที่เราจะต้องเชิดชูไว้เหนือสิ่งใดทั้งสิ้น ประชาชนเป็นเมืองไทยเดิมทางมา ๖๕ ปี ไม่ทราบว่าเลี้ยวขวาเลี้ยวซ้ายกี่ครั้ง ไม่ทราบว่าถอยหลังอยหลังกี่ครั้งไม่ทราบว่าเดินผิดทิศทางไปบ้างหรือไม่ แต่สิ่งที่ปรากฏอยู่ ณ ปัจจุบันนี้เป็นสิ่งที่ยอมรับกันทั่วไปว่าจะ

ปล่อยไปอย่างนี้อีกต่อไปไม่ได้ การที่จะปล่อยให้สถานการณ์เป็นไปแบบนี้ในระบบนี้ ในวัฒนธรรมการเมืองแบบนี้ ในความคิดอ่านเก่า ๆ แบบนี้ ในการปฏิบัติแบบเก่า ๆ แบบนี้ จะทำให้สังคมไทยนอกจากจะเป็นสังคมที่ไม่มีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจแล้วยังจะเป็นสังคมที่จะสร้างปัญหาเพิ่มขึ้นมาอย่างมากมายจนเหลือที่จะทนทานได้ประชาชนชาวไทยทุกวันนี้ได้รับการศึกษาดีขึ้น มีรายได้ดีขึ้น มีความผาสุกพอประมาณโดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่สิ่งที่สังคมไทยยังมีความจำเป็นและมีความต้องการอยู่คือการปรับปรุงตัวเอง การตรวจสอบตัวเอง และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่สะสมมาในอดีต จากการที่มีกฎหมายเป็นพัน ๆ หมื่น ๆ ฉบับที่ยังไม่มีการสังเคราะห์ จากการที่ไม่ได้มีโอกาสตรวจสอบกฎหมายเก่าที่ล้าสมัยก็ขาดความเจริญที่ขาดขาดความยุติธรรม ไม่มีโอกาสที่จะเขียนกฎหมายใหม่ ๆ ที่จะช่วยแก้ปัญหาในปัจจุบัน ระบบการเมืองที่เรามีอยู่ในปัจจุบันนี้เป็นระบบที่จะต้องทำให้มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพดีขึ้น ท่านประธานที่เคารพ และท่านสมาชิกสภา.r รัฐธรรมนูญที่เคารพ ท่านคงจะจำได้ว่าเมื่อ

๒ - ๓ เดือนที่ผ่านมานั้นคณะกรรมการอธิการบดีรับมอบหมายให้เป็นประธานนั้น ได้จัดทำกรอบความคิดเห็นมา ๓ กรอบเป็นกรอบกว้าง ๆ เป็นตัวตัดที่เรา จะนำไปสู่การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ได้อนุมัติกรอบนั้น คณะกรรมการอธิการบดีของ กะรรมนั้นมีด้วยกัน ๒๙ นาย ประกอบด้วย ๑. นายอานันท์ ปันยารชุน ประธานคณะกรรมการอธิการบดี ๒. พลตำรวจเอก ประมาณ อดิเรกสาร กรรมการอธิการและที่ปรึกษาคณะกรรมการอธิการ ๓. นายเกษม ศรีสมพันธ์ รองประธานคณะกรรมการอธิการบดี คนที่ ๑ ๔. ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร รองประธานคณะกรรมการอธิการคนที่ ๒ ๕. นายคณิน บุญสุวรรณ ไข้ไข่คณิการและที่ปรึกษาศาสตราจารย์โภเมศ ขวัญเมือง ผู้ช่วยไมซ์คณิการ ๖. ศาสตราจารย์ นราศักดิ์ อุวรรณโนน เลขาธุการคณะกรรมการอธิการ ๗. นายพงศ์เทพ เทพกาญจน ผู้ช่วยเลขาธุการคณะกรรมการอธิการ คนที่ ๑ ๘. รองศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพบูลย์ ผู้ช่วยเลขาธุการคณะกรรมการอธิการคนที่ ๒ ๙. ศาสตราจารย์สมคิด ทองธรรมชาติ ๑๐. นายโภศด ศรีสังข์ ๑๑. ศาสตราจารย์เยียน ธีระวิทย์ ๑๓.

นายเดชา สวนานนท์ ๑๔. นายธงชาติ วัฒนวิชา ๑๕. นายประชุม ทองมี ๑๖. นายประดัง บริษัทญาณกุร ๑๗. นราฯ อาภาศตรี ประสงค์ สุนศรี ๑๘. นายพนัส ทัศนียานนท์ ๑๙. ศาสตราจารย์ลิขิต ธีระวนิช ๒๐. รองศาสตราจารย์วิวิฐธี โพธิแท่น ๒๑. นายสมเกียรติ อ่อนวิมล ๒๒. พันเอก สมคิด ศรีสังคม ๒๓. นายสวัสดิ์ คำประกอบ ๒๔. ศาสตราจารย์ สรจิต บุญบงการ ๒๕. นายสุทธินันท์ จันทะ ๒๖. นางสุนี ไชยรส ๒๗. นายเสรี สุวรรณภานนท์ ๒๘. ศาสตราจารย์ ออมร รักษาลัตย์ ๒๙. นายเอก ลิทธิ ประสาสน์

กระผมได้อ่านถึงกรอบ ๓ กรอบที่คณะกรรมการอธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ "ได้นำเสนอสภาร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อทบทวนความจำ กระผมอยากรจะขอกล่าวว่ากรอบที่ ๑ นั้นเป็นกรอบที่ระบุถึงสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพลเมืองซึ่งประกอบด้วยสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพล เมืองว่าด้วยหลักการซึ่งประกอบด้วยสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพลเมืองว่าด้วยหลักการในการแก้ไขปัญหาสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพลเมืองว่าด้วยหลักการในการแก้ไขปัญหาสิทธิเสรีภาพและการมีผลบังคับได้จริง และการ

แก้ไขปัญหาการจำกัดสิทธิเสรีภาพโดยกฎหมายหรือกฎหมายที่ก่อรังเกินความจนกระทบสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพ และยังมีการพูดถึงหลักการในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพลเมืองในระบบการเมือง โดยการเปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในระบบการเมืองมากขึ้น และการแก้ปัญหาการกระจายอำนาจที่ยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจนในการปฏิบัติ ครอบที่ ๒ เป็นครอบที่ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐซึ่งประกอบด้วยศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ระบบการควบคุมการทุจริตการแสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ป.ป.ป. ที่เป็นอิสระ ตุลาการคดีอาญาของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การตรวจสอบแผนดิน ครอบที่ ๓ ระบุถึงสถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา พลเรือน การเมือง คณะกรรมการรัฐมนตรีและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาและคณะกรรมการรัฐมนตรี

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ประชุมพิจารณารายงานของคณะกรรมการธิการทั้ง ๓ ครอบ ในความประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งที่ ๕ วันอังคารที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๗ วันอังคารที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และครั้งที่ ๙ ในวันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๐ ตามลำดับ โดยได้มีมติเห็นชอบกับรายงานทั้ง ๓ ครอบ ดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งได้เห็นชอบกับขั้นตอน และระยะเวลาการทำงานของคณะกรรมการธิการยกร่างฯ เมื่อคณะกรรมการธิการได้รับรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนจากที่ได้นำกรอบทั้ง ๓ ครอบไปรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการธิการรับฟังความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ และคณะกรรมการธิการวิสามัญรับฟังความคิดเห็นและประชาชนทั้ง ๗๖ จังหวัด ตลอดจนข้อเสนอของสถาบัน องค์กร กลุ่มชุมชนต่าง ๆ ในสังคมและประชาชนโดยทั่วไปที่ได้ส่งความคิดเห็นมาแล้ว คณะกรรมการธิการได้นำความเห็นเหล่านั้นมาประกอบการพิจารณาด้วยความรอบคอบ และด้วยเหตุที่ระยะเวลาการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นคณะกรรมการธิการได้มีมติตั้งคณะกรรมการธิการชั้น ๓ คณะ เพื่อยกชั่งรัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ครอบตามกรอบที่ได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และข้อเสนออื่น ๆ เป็นเบื้องต้น คือ

หนึ่ง คณะกรรมการบริการร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพลเมือง และคำปราบค ประกอบด้วย ๑. นายพนัส ทศนีyanน์ ประธานคณะกรรมการบริการ ๒. รองศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์ อนุกรรมการบริการ ๓. รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรงศุ อนุกรรมการบริการ ๔. นายเก้าสร อดิโพธิ อนุกรรมการบริการ ๕. รองศาสตราจารย์วิชณุ วัฒนา อนุกรรมการ

สอง คณะกรรมการบริการร่างรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๒ ว่าด้วยการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ ประกอบด้วย ๑. ศาสตราจารย์คณิต ณ นคร ประธานคณะกรรมการบริการ ๒. นาย พงษ์เทพ เทพกาญจนा อนุกรรมการบริการ ๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภิเษก ขวัญเมือง อนุกรรมการบริการ ๔. รองศาสตราจารย์วราพจน์ วิศรุต พิชญ์ อนุกรรมการบริการ ๕. รองศาสตราจารย์ กมลชัย รัตนสกาววงศ์ อนุกรรมการบริการ ๖. นายกิตติพงษ์ กิตติยากรกษ์ อนุกรรมการ สาม คณะกรรมการบริการร่างรัฐธรรมนูญกรอบที่ ๓ ว่าด้วยสถาบันการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมือง

และการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย ๑. นายเกรэм ศิริสัมพันธ์ ประธานคณะกรรมการ ๒. ศาสตราจารย์ปวารศักดิ์ อุวรรณโนน อนุกรรมการบริการ ๓. นายคณิน บุญสุวรรณ อนุกรรมการบริการ ๔. รองศาสตราจารย์วราพจน์ วิศรุตพิชญ์ อนุกรรมการบริการ ๕. รองศาสตราจารย์วิชณุ วัฒนา อนุกรรมการ

คณะกรรมการทั้ง ๓ คณะ ได้ยก ร่างบทบัญญัติ

“ร่างรัฐธรรมนูญนี้พยายามเพิ่มระบบตรวจสอบให้ครบถ้วน มีอิสระอย่างแท้จริง และไม่ซ้ำซ้อนกัน แต่เสริมซึ่งกันและกัน”

ของรัฐธรรมนูญในแต่ละกรอบแล้วเสร็จ และได้เสนอรายงานต่อกomiteกรรมการบริการได้จัดประชุมคณะกรรมการบริการร่างรัฐธรรมนูญในระหว่างวันที่ ๑๖ - ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๘๐ เพื่อทราบเรียบเรียงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จเพื่อนำเสนอต่อประธานสภาฯร่างรัฐธรรมนูญให้ทันในวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๘๐ ตามขั้นตอนและระยะเวลาที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้เห็นชอบแล้ว โดยในการประชุมคณะกรรมการในครั้งนี้ คณะกรรมการได้เข้ามาร่วมตัวแทนภาคเข้าร่วม

ประชุมเสนอความคิดเห็นประชาชน
ประกอบการพิจารณาภารกิจรัฐธรรมนูญของ
คณะกรรมการธิการ ประกอบด้วย

๑. ศาสตราจารย์ประดิษฐ์ เจริญ
ไทยทวี ตัวแทนกลุ่มภาคกลาง

๒. นายวิศลย์ ใจชิตานันท์ ตัว
แทนกลุ่มภาคเหนือ

๓. นายนวรพจน์ วงศ์ส่ง ตัวแทน
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๔. นายสุทธินันท์ จันทร์ ตัวแทน
กลุ่มภาคใต้

ทั้งนี้ ในระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๗
เมษายน ๒๕๖๐ คณะกรรมการธิการยกร่าง
รัฐธรรมนูญได้จัดประชุมคณะกรรมการธิการ
เพื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการ
ให้ไว้ในวันที่ ๓ คณะกรรมการได้เสนอ โดยได้เชิญ
สมาชิกสภาฯร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมดเข้าร่วม
รับฟังการประชุมคณะกรรมการธิการ ตลอด
จนแสดงความคิดเห็นและข้อสังเกตต่อ
คณะกรรมการธิการในครั้งนี้ด้วยตลอดการ
ประชุม ทั้งนี้ เพื่อให้รับทราบและเข้าใจถึง
แนวคิดและเจตนารวมถึงบทบัญญัติแต่
ละมาตรา และความสัมพันธ์ระหว่างบท
บัญญัติในหมวดต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์
ต่อการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราช
อาณาจักรไทย พุทธศักราช....ในโอกาสต่อไป

คณะกรรมการธิการได้ดำเนินการยกร่างรัฐ-
ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
.... เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยได้มีการประชุม^๑
ทั้งสิ้น ๒๒ ครั้ง pragmatism รายละเอียด
ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ท้ายนี้ชี้งเอกสารฉบับนี้
กระผมในนามของประธานคณะกรรมการธิ-
การได้นำเสนอท่านประธานสภาฯร่างรัฐ-
ธรรมนูญเป็นทางการไปแล้ว โดยยึดถือ^๒
หลักการและเหตุผลของการจัดตั้งสภาฯร่าง
รัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีการจัดทำร่างรัฐธรรม-
นูญฉบับใหม่ขึ้นทั้งฉบับ แต่ในการนำเสนอ
ร่างรัฐธรรมนูญฉบับเบื้องต้นนี้ กระผมมี
ความจำเป็นที่อาจจะต้องใช้เวลาของสภา
ฯร่างรัฐธรรมนูญนี้มากกว่าปกติ เพราะเป็น
ครั้งแรกที่สภานี้ได้เห็นร่างรัฐธรรมนูญที่จัด
ทำขึ้นเป็นบทบัญญัติมี ๓๐๐ กว่ามาตรา
ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่มีเนื้อหา มีสาระ
และเพิ่มหลักการใหม่ ๆ มากกว่ารัฐธรรม-
นูญที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ไทย

ทั้งนี้ เพราะสังคมมีการเปลี่ยน
แปลงอยู่เสมอภาวะของผู้นำของผู้บริหาร
ประเทศ มีความจำเป็นที่จะต้องพยายาม
คาดการณ์ล่วงหน้าว่าการเปลี่ยนแปลงของ
สังคมแต่ละสังคมนั้น จะเปลี่ยนแปลงไป
ในทิศทางใดในลักษณะใด ชี้งความ

ต้องการของประชาชนความปรารถนาของประชาชนเป็นสิ่งที่เราจะต้องคำนึงถึงอยู่ตลอดเวลา และการมีระบบการปกครองที่ดีนั้น นอกจากนี้จากจะต้องมีเสถียรภาพ และมีประสิทธิภาพแล้วหน้าที่สำคัญที่สุดคือการจัดการกับสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงไปในวิถีทางที่เป็นสันติ การเปลี่ยนแปลงมีแนวแต่จะเปลี่ยนไปในรูปใด ในลักษณะใด จะมีความรวดเร็วแค่ไหน ผู้บริหารประเทศจำต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ และจะต้องมีวิธีการที่จะบริหารงานที่จะจัดการกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนี้ ถ้าหากมีการจัดการที่ดีการเปลี่ยนแปลงจะไม่สร้างปัญหาในอนาคต แต่ถ้าเพื่อมีการจัดการที่ไม่ดี มีการบริหารงานที่ไม่ดี ความเปลี่ยนแปลงนั้นจะก่อปัญหามากขึ้น ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ห้าใจอยู่ที่เห็น หัวใจอยู่ที่ประชาชนที่เดินตามถนนไม่ใช่ประชาชนที่ครอบครองตำแหน่ง ไม่ใช่ประชาชนที่ครอบครองอำนาจ ไม่ใช่ประชาชนที่มีอภิสิทธิ์ ๖๕ ปีที่ผ่านมา อำนาจซึ่งมาจากปวงชนชาวไทยอยู่ที่ได้มีการใช้อำนาจน้อย่างไรให้โดยมิชอบหรือไม่ ให้โดยมีคุณธรรมหรือไม่จากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ผ่านมา และไม่ใช่เป็นการรับฟังความคิดเห็นในระยะ ๓ เดือนที่ผ่านมา เพราะ

กระบวนการราชการปฏิรูปการเมือง กระบวนการที่จะให้มีการเขียนรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้น ดำเนินมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่านทราบดีว่าประชาชนต้องการอะไร และสิ่งที่เราจะคัดค้านไม่ได้ก็คือแนวความคิดของประชาชนในสังคมปัจจุบัน สิ่งแรกที่ประชาชนต้องการและเรียกร้องมานาน เป็นปี ๆ แล้ว สิ่งนั้นก็คือ

๑. ให้การเลือกตั้งมีการทุจริตน้อยลง ไปเท่าที่จะน้อยได้ ให้มีการซื้อเสียงน้อยที่สุด

๒. การฉ้อราษฎร์บังหลวงของผู้ที่ใช้อำนาจนั้นจะต้องมีการควบคุม มีการกำกับดูแล มีการตรวจสอบ มีการนำไปเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

๓. ประชาชนต้องการเห็นรัฐบาลเห็นระบบของการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น เป็นการปกครองที่มีเสถียรภาพและมีประสิทธิภาพ

๔. ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหาของชาติ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของเขา

๕. ประชาชนต้องการความยุติธรรมในสังคม ประชาชนอย่างเห็นว่าคน

ไทยทุกคนที่อยู่ภายในสังคมไทยนั้น อยู่ภายในได้กฎหมายฉบับเดียวกัน มีการตีความกฎหมาย มีการพิจารณาลงโทษภายใต้กฎหมายเดียวกัน

๖. ประชาชนไม่ต้องการให้ผู้หนึ่งผู้ใด หรือองค์กรนึงขององค์กรใดมีอำนาจเหนืออีก มีอำนาจลั่นฟ้า ประชาชนอย่างจะได้อำนาจอันนั้นคืนมาบ้าง อย่างจะได้อำนาจนั้นมากำหนดวิธีชีวิตของตัวเอง มาดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อม มาดูแลเรื่องวัฒนธรรมและอารีตประเพณีของตัวเมือง ของจังหวัด หรือของภาคของตนเอง ประชาชนอย่างได้ที่พึ่งที่ให้ความยุติธรรมกับเข้า ประชาชนอย่างจะรู้ว่า ถ้ามีความไม่ยุติธรรมเกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะที่กระทบกระเทือนส่วนตัวของเข้าแล้ว เข้าจะไปหาที่พึ่งที่ไหน จะให้ไปขึ้นศาลได้จะให้ไปหาองค์กรใด ที่จะดูแลสิทธิมนุษยชนดูแลสิ่งแวดล้อมดูแลคุณภาพชีวิตของเข้าแต่เท่าที่ผ่านมาตนเข้ายังไม่มีที่พึ่งที่ได้

๗. ประชาชนอยากรื้นการปกครองเป็นระบบที่โปร่งใส เป็นระบบที่เราสามารถมองเห็นได้ว่า ใครทำอะไร โดยที่ไม่ได้กระทบกันในที่นี้ดี ไม่ได้ทำให้ตัวเอง ไม่ได้ทำกันในห้องเงียบ ๆ แต่เป็นการกระทบทำที่เปิดเผย เป็นการกระทบที่ประชาชนมี

สิทธิที่จะเข้ามีส่วนรู้เห็น เป็นการกระทบที่โปร่งใส ไม่คดเคี้ยว ประชาชนอยากรื้นการคานอำนาจซึ่งกันและกัน อยากรื้นกลไกที่จะมีการคานอำนาจ เพื่อมีให้องค์กรของรัฐหรือผู้ใช้อำนาจรัฐนั้นใช้อำนาจในทางที่ผิดในทางที่มีชอบ หลงระเริงอยู่ในอำนาจของตัวเอง จนลืมไปว่าอำนาจที่แท้จริงนั้นมาจากปวงชนชาวไทย เราเพียงแต่ได้รับมาจากการที่ประชาชนเขามอบให้เรา สิ่งเหล่านี้เป็นแนวความคิด เป็นกระแสของสังคมไทย ที่ไม่ได้เกิดขึ้นในระยะ ๒-๓ เดือนที่ผ่านมา แต่เป็นแนวทางความคิดที่แนวโน้มของทั้งสังคม และปรากฏมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จะอยู่ในหัวใจ จะอยู่ในจิตสำนึกของกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ๒๙ ท่านว่าถ้าເដືອງເຮົາຈະເຫັນອະໄຮລັງໄປ ເຮົາຈະຕ້ອງຄຳນິສຶ່ງແນວທາງຄວາມຄິດທັງ ๗ ປະການ ທີ່ຜົມໄດ້ກ່າວມາແລ້ວ ໃນຂະນະເດີຍກັນກີເປັນหน้าທີ່ຄວາມຮັບຜິດຂອບຂອງຄະນະกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญທີ່ຈະຕ້ອງແປລແນວທາງຄວາມຄິດහෙລັນໃຫ້ອກມາເປັນຈຸບປະກິດ ສື່ງປາກກວ່າຢູ່ຕາມມາตรາຕ່າງ ๆ ໃນ ๑๒ ໜາວດຂອງຮ່າງຮັບຮັບຮັມນູ້ນູ້ຊຸດນີ້ ດ້ວຍເຫດຖື້ນໍ້ຮ່າງຮັບຮັມນູ້ນູ້ນູ້ບັນນິ້ງຈຶ່ງຄ່ອນຂ້າງຍາວ ສື່ງໜັງຈາກທີ່ໄດ້ພິມພົ່ງຮ່າງຮັບຮັມນູ້ນູ້ຂຶ້ນນາ

แล้วก็ปรากฏว่ามีข้อบกพร่องในการจัดเรียงซึ่งก็ได้ส่งเอกสารแก้ไขให้ท่านสมาชิก สภาฯร่างรัฐธรรมนูญได้รับไปเป็นที่เรียบร้อย แล้ว กรรมการต้องขอประทานโภชนาญาในข้อบกพร่องในเรื่องนี้ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นร่างรัฐธรรมนูญที่กรรมการเห็นว่าเป็นร่างรัฐธรรมนูญที่มีความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงและระหว่าง Jarvis ประเพณี เป็นร่างรัฐธรรมนูญที่ก้าวหน้าที่ให้อิสระต่อ อะไหล่ลายอย่างกับประชาชนชาวไทยที่ เขาไม่เคยได้รับมาในอดีต ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้เป็นการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมา ไม่ได้มีเจตจำนงที่จะทำลายใคร ไม่ได้มีความประณานะที่จะเช็คบิล (Check bill) กับใคร ไม่มีเรื่องส่วนตัว ไม่มีอดีต ไม่ได้เขียนเพื่อ เอาใจใคร เพื่อประจบประแจงใคร หรือ เพื่อทำคำแนะนำกับผู้ใด มีความปราณานาเพียงอย่างเดียวคือ ประโยชน์ของ ประชาชน ซึ่งเมื่อนำไปสู่การประชาพิจารณ์แล้วประชาชนจะได้เห็นร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ แต่ทั้งนี้ก็ยังมีลักษณะ เป็นตุ๊กตา และเป็นตุ๊กตาที่มีรูปร่างแนวชัดยิ่งขึ้น เป็นรูปร่างคนซึ่งมี ๒ แขน ๒ ขา มี ตา มีจมูก ซึ่งจะสะท้อนขึ้นกับการที่เราจะ นำไปสร้างกระบวนการการทำงานทำความเข้าใจ กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการจัดการ

และกระบวนการสุดท้ายคือ กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง สำหรับนี่เป็นสิ่งที่อยู่ในหัวใจของพวากกรรม และเป็นสิ่งที่อยากจะให้ท่านสมาชิกสภาฯร่างรัฐธรรมนูญ สมาชิกรัฐสภา และประชาชนได้ตระหนักถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ด้วย ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้การรับรองสิทธิและเสรีภาพไว้ ๓๐ มาตรฐาน แต่ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ขยายสิทธิและเสรีภาพ ดังกล่าวขึ้นเป็น ๕๓ มาตรฐาน โดยมีสิทธิและเสรีภาพใหม่ ๆ ดังนี้

๑. สิทธิชุมชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ และฟื้นฟู Jarvis ประเพณีภูมิปัญญา ศิลปะและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการจัดการและบ่ม รา ง ร ัก ษา ทร พยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มาตรฐาน ๔๖ และมาตรฐาน ๘๗

๒. สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา อบรม โดยเฉพาะการศึกษาขั้นมูลฐาน ๑๒ ปี มาตรฐาน ๔๒ และมาตรฐาน ๘๑

๓. สิทธิได้รับบริการสาธารณสุข ของรัฐโดยมีคุณภาพ และไม่เสียค่าใช้จ่าย มาตรฐาน ๕๓ และมาตรฐาน ๘๒

๔. สิทธิของบุคคลด้อยโอกาส

๕. สิทธิเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองไม่ให้มีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

ก. สิทธิเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองไม่ให้มีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและสิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาจากรัฐ มาตรา ๕๔ และมาตรา ๘๔

ข. สิทธิคนชราอายุเกิน ๖๐ ปี ที่ไม่มีรายได้ ที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๘๔

ค. สิทธิผู้พิพากษาที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกความสะดวกอันเป็นสาธารณะ เช่น ทางขึ้น ทางลง ห้องน้ำ เป็นต้น และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ มาตรา ๕๖ และมาตรา ๘๔ รวมทั้งยกเลิกข้อห้ามคนหูหนวกและเป็นใบสมัครับเลือกตั้ง มาตรา ๑๐๖ ซึ่งเดิมมีข้อห้ามไว้

ง. สิทธิสตรีที่เสมอภาคเท่ากับ

บุรุษ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๙

จ. สิทธิสตรีและเด็กในการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวกับสตรีและเด็ก โดยมีตัวแทนของคุณภาพเข้าร่วมมาพิจารณาไม่น้อยกว่านึ่งในสามมาตรา ๑๙๐

ฉ. การให้รัฐสามารถเลือกปฏิบัติในทางที่เป็นคนแก่ผู้ด้อยโอกาส เช่น สตรี เด็ก คนพิการ คนเป็นโรคเอดส์ เพื่อให้คนดังกล่าวสามารถดำเนินชีพเหมือนผู้อื่น มาตรา ๒๙ วรรคสุดท้าย

๕. เสรีภาพในการถือศาสนา และปฏิบัติตามศาสนาบัญญัติ ตามมาตรา ๓๗ รวมทั้งการรับรองพระพุทธศาสนา และศาสนาอื่น ๆ มาตรา ๗๕

๖. เสรีภาพสื่อมวลชน ซึ่งห้ามการปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุโทรทัศน์มาตรา ๓๘ และให้เสรีภาพแก่ผู้สื่อข่าว และ columnist ไม่ตอกย้ำภายใต้คำสั่ง หรืออาณัติของเจ้าของกิจการ มาตรา ๔๐ รวมทั้งการรักษาจรรยาบรรณของสื่อมวลชน โดยองค์กรอิสระที่ไม่ใช่น่วยงานของรัฐ และการกำกับสื่อวิทยุโทรทัศน์โดยองค์กรอิสระ มาตรา ๓๙

๗. สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญา ที่ไม่มีผู้ชัดใช้ สามารถได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ มาตรา ๒๔๔

๘. สิทธิของผู้ต้องหา หรือจำเลย มาตรา ๒๓๖ ถึงมาตรา ๒๕๒ และมาตรา ๒๕๕ มาตรา ๒๕๖

การเพิ่มเครื่องมือให้ประชาชนคุ้มครองตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพทันที หากไม่มีเครื่องมือที่ประชาชนจะใช้เมื่อมีภัยคุกคาม หรืออาจมีภัยคุกคามต่อไปนี้แก่ประชาชน

๑. การให้หน่วยงานของรัฐต้อง เคารพสิทธิ และให้สิทธิฟ้องคดีในกรณีถูก ละเมิด

ก. การกำหนดให้สิทธิเสรีภาพ ผู้พันธุสภาก คณะกรรมการตีความ และศาลในการออกกฎหมาย ใช้กฎหมาย และตีความ กฎหมาย มาตรา ๒๖ ในการใช้อำนาจรัฐ ต้องคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ มาตรา ๒๕

ข. การจำกัดสิทธิเสรีภาพต้อง ทำโดยกฎหมายที่รัฐสภาตราเข้ามายังจะ ต้องทำเฉพาะที่รัฐธรรมนูญอนุญาตและ เท่าที่จำเป็น โดยจะระบุสาระสำคัญ ของสิทธิเสรีภาพไม่ได้ มาตรา ๒๘

ค. การให้บุคคลที่ถูกละเมิด ความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพ ใช้สิทธิฟ้อง ศาล หรือยกเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้ มาตรา ๒๕

๒. การกำหนดสิทธิในการรับรู้และ การให้ความเห็น ประชาชนจะป้องกันตน เองได้ก็ต้องรู้เสียก่อนว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับ ตน ร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดสิทธิต่อไป นี้ไว้

ก. สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นสาธารณะ ในความครอบครองของ หน่วยงานของรัฐ มาตรา ๕๘

ข. สิทธิขอข้อมูลคำชี้แจงและเหตุ ผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการอนุมัติ อนุญาต หรือดำเนินโครงการที่กระทบต่อ สิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย หรือส่วนได้ ส่วนเสียของตนหรือชุมชน และแสดงความ เห็นในเรื่องนั้น มาตรา ๕๙ อันนี้ผล ประโยชน์จะตกอยู่กับประชาชนโดยตรง และจะเป็นมาตรฐานที่หากมีการใช้บังคับโดย เคร่งครัดแล้ว ปัญหาของสังคมในปัจจุบัน นี้จะลดน้อยลงไป

ค. สิทธิมีส่วนร่วมในการรับรู้หรือ คัดค้าน หรืออุทธรณ์การใช้อำนาจของเจ้า หน้าที่ที่กระทบหรืออาจกระทบต่อตน

๓. การกำหนดองค์กรให้ประชาชน ไปขอความเป็นธรรมได้ในกรณีที่ถูก ละเมิดสิทธิ อันนี้ก็เป็นสิ่งใหม่สำหรับร่าง รัฐธรรมนูญฉบับนี้

ก. ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐ สภา มาตรา ๑๗๖ ถึงมาตรา ๑๗๗ เพื่อให้ แก่ทุกชีวิตรสชาติ เพราะเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เป็นธรรมทั้ง ๆ ที่อาจจะชอบด้วยกฎหมาย และนาผู้ตรวจการฯ พบร่างกฎหมาย กฎหมาย บังคับหรือการกระทำใด ๆ ขัดรัฐธรรมนูญ อาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือ

ศาลอื่นให้พิจารณาคดีแทนประชาชนได้ มาตรา ๑๙๙

๖. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ มาตรา ๑๙๙ ถึงมาตรา ๒๐๐ ซึ่ง มีผู้แทนองค์การเอกชนกึ่งหนึ่งทำหน้าที่ ตรวจสอบรายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้การศึกษา และสนับสนุนการต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน อันนี้ก็เป็นสิ่งใหม่ สำหรับเมืองไทย แต่เป็นสิ่งที่ใช้แล้วใน นานาประเทศ

๗. ศาลปกครอง มาตรา ๒๗๕ ซึ่งควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจให้ ชอบด้วยกฎหมาย

๘. ศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๔ ถึงมาตรา ๒๖๕ ซึ่งควบคุมการใช้อำนาจของรัฐสภาในการออกกฎหมาย

ส่วนที่ ๓ คือการเพิ่มส่วนร่วมของ ประชาชนในการเมือง การปกครองร่างรัฐ- ธรรมนูญนี้ได้เพิ่มส่วนร่วมของประชาชนใน การเมือง การปกครองให้มากขึ้นดังนี้

๑. การให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ๕๐,๐๐๐ คน เข้าชื่อกัน เสนอภูมิภาคและรัฐสภาในอนาคตจะกำหนด มาตรา ๙๐

๒. การให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ๕๐,๐๐๐ คน เข้าชื่อกันร้อง ขอให้ถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส. ส.ว. ประธานศาลทั้งหลาย หรือข้าราชการระดับสูงได้ หากมีพฤติกรรมส่อ ทุจริตหรือส่อร้ายประดิปกติ

๓. กำหนดให้การปกครองท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นเกิดขึ้นได้จริงโดย ไม่ให้กระบวนการเป็นอันหนึ่งอันเดียวของ ราชการอำเภอ มาตรา ๒๘๑ ถึงมาตรา ๒๘๘ โดยเฉพาะในมาตรา ๒๘๑ ใช้คำว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ซึ่งหมายความว่า การปกครองท้องถิ่นจะกระบวนการเป็น ราชการอำเภอจัดร้อนหนึ่งอันเดียวกันจะแบ่ง แยกไม่ได้ โดยกำหนดให้สมาชิกสภาท้อง ถิ่นมาจากการเลือกตั้ง มาตรา ๒๘๘ แต่ ให้กำหนด ผู้ใหญ่น้ำน อยู่ใน อบต. ต่อไปได้ ถึง ๑๐ ปี มาตรา ๓๒๘

๔. ผู้บริหารท้องถิ่นอาจมา จากการเลือกตั้งโดยตรง หรือความเห็น ชอบของสภาท้องถิ่นมาตรา ๒๘๔

๕. ในจังหวัดที่มีความพร้อม อาจจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นได้ตามที่ รัฐบาลและรัฐสภาในอนาคตจะกำหนด มาตรา ๙๐

ค. การกำหนดกลไกให้ท้องถิ่นอิสระได้จริง ๆ ทั้งในเรื่องอำนาจหน้าที่ การเงินและภาษี ลูกจ้างและพนักงาน มาตรา ๒๙๖

ง. การกำหนดให้ประชาชนในท้องถิ่นตัดสินผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นได้มาตรา ๒๙๕

จ. การกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการบำรุงรักษาศิลปะ วัฒนธรรม ฯรีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การศึกษา และทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มาตรา ๒๙๗ ถึงมาตรา ๒๙๙

ในกรอบ ๒ การเพิ่มอำนาจประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อำนาจที่ปราศจากการตรวจสอบ โดยเฉพาะปราศจากการตรวจสอบจากผู้อื่นย่อombaไปสู่การใช้อำนาจโดยมีขอบ และกระบวนการของประชาชนในท้ายที่สุดร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้พยายามขยายอำนาจของประชาชนในการตรวจสอบทุกระดับดังนี้

๑. การเพิ่มสิทธิในการรับรู้ข้อมูลของประชาชน เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบดังกล่าวมาแล้วในข้อ ๑ ข้างต้น

๒. การทำให้การเมืองโปร่งใสโดยกำหนดให้

ก. เปิดเผยการดำเนินกิจการบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ที่มาของรายได้และรายจ่าย รวมทั้งผู้บริจาคมให้พัฒนาการเมือง มาตรา ๔๙ อันนี้เป็นการเปิดเผยต่อสาธารณะ

ข. การประกาศให้ประชาชนทราบถึงทรัพย์สิน หนี้สินของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ภารຍาและบุตรชั่งยังไม่บรรลุนิติภาวะและการเสียภาษี ก.ง.ด.๙ และให้มีการตรวจสอบ มาตรา ๒๙๙ มาตรา ๒๙๙ วาระสอง

ค. การให้บันทึกออกเสียงลงคะแนนของ ส.ส. และ ส.ว. และเปิดเผยให้ประชาชนทราบ มาตรา ๑๕๘ วาระสาม

ง. การให้ศาลพิจารณาโดยเปิดเผย มาตรา ๒๖๙ แต่ต้องเขียนคำวินิจฉัยทุกคดีโดยเฉพาะในศาลรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ และคุ้ลาการคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มาตรา ๓๐๕

๓. การขยายบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

ก. ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา ๑๙๙ วาระหนึ่ง มาตรา ๒๐๐ (๔)

ข. ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง มาตรา ๑๔๙ วรรคสุดท้ายและมาตรา ๓๓๙ (๕)

๔. การเพิ่มระบบและองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจให้ครอบคลุมทุกด้านเนื่องจากอำนาจของรัฐมีมาก ดังจะเห็นได้จากการที่มีกฎหมายระดับพระราชนบัญญัติ กว่า ๖๐๐ ฉบับ มีกฎหมายลำดับรองนับ แสนฉบับ มีกระทรวง ๑๔ กระทรวง กรม ๒๐๐ กว่ากรม จังหวัด ๗๖ จังหวัด อำเภอ กว่า ๘๕๐ อำเภอและกิ่งอำเภอ มีรัฐวิสาหกิจกว่า ๖๐ แห่ง รวมข้าราชการทุกประเภทและพนักงานของรัฐเกือบ ๓ ล้านคนใช้อำนาจเหลือประชาชนในทุกเรื่อง ดังนั้น องค์กรตรวจสอบที่ไม่ครบถ้วนก็ตี หรือไม่มีอิสระที่แท้จริงก็ตี ย่อมไม่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่ กว้างนี้ได้หมด ร่างรัฐธรรมนูญนี้จึงพยายามเพิ่มระบบตรวจสอบให้ครบถ้วน มีอิสระอย่างแท้จริง และไม่เข้าซ้อนกันแต่เสริมชึ้น กันและกันดังนี้

๑. การป้องกันการทุจริต ร่างรัฐธรรมนูญนี้พยายามเพิ่มกลไกการป้องกันทุจริตไว้ดังนี้

ก. การให้ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองและข้าราชการประจำระดับสูง

แสดงบัญชีทรัพย์สิน หนี้สิน ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งและหลังพ้นตำแหน่งโดยมีการตรวจสอบอย่างจริงจัง มาตรา ๒๖๙ มาตรา ๒๗๙

ข. การให้มีการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่อื่น และประมวลจริยธรรมของ ส.ส. ส.ว. และกรรมการอิทธิการ มาตรา ๑๗๑

๒. การป่วยป่วยการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายการเมืองในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก. การตรวจสอบทางนโยบายด้วยการอภิปรายไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมาตรา ๑๖๖ และมาตรา ๑๗๗ โดยหากมีการระบุพฤติกรรมที่ส่อทุจริต หรือร่ำรวยผิดปกติ ต้องดำเนินการส่งเรื่องให้ ป.ป.ป. ใหม่พิจารณา

ข. การอดถอนเพรษส่อทุจริตหรือส่อร่ำรวยผิดปกติ ซึ่ง ป.ป.ป.ใหม่ต้องสอบถูกและให้รัฐสภาลงมติ มาตรา ๑๖๖ วรรคสอง มาตรา ๓๐๑ ถึง มาตรา ๓๑๕

ค. การพิจารณาความผิดทางอาญาของผู้ดำเนินการเมือง ชีง ป.ป.ป. ในมีเห็นว่ามีมูล มาตรา ๓๐๓ วรรคสุดท้ายและมาตรา ๓๐๖ ถึง มาตรา ๓๑๕

สำหรับการตรวจสอบการใช้อำนาจของข้าราชการนั้นก็ใช้วิธีการถอดถอนและดำเนินคดีอาญาในศาลยุติธรรมตามปกติ การเพิ่มองค์กรอิสระในการตรวจสอบทุกระดับ คือ

ก. ศาลรัฐธรรมนูญ ชีง ควบคุมกฎหมายที่รัฐสภามาไม่ให้ขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๔ ถึงมาตรา ๒๖๙ และอำนาจอื่น ๆ อาทิ การซื้อขายเขตอำนาจศาล มาตรา ๒๔๗ การซื้อขายเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ไม่ให้ซื้อขึ้นกัน มาตรา ๒๖๕ การควบคุมพิรุณ การเมืองให้เป็นประชาธิไตย มาตรา ๔๓ มาตรา ๑๑๗ (๙)

ข. ศาลยุติธรรมชีงเป็นศาลหลักทั่วไป ในกรณีที่ไม่มีอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น มาตรา ๒๘๐ และพิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญา

ค. ศาลปกครองชีงควบคุมการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร นั้นคือ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี

และข้าราชการทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ มาตรา ๒๗๕ ให้ขอบด้วยกฎหมาย

ง. ผู้ดูแลการแผ่นดินของรัฐสภารับเรื่องร้องทุกข์ของราชฎร มาตรา ๑๙๖ มาตรา ๑๙๗

จ. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน มาตรา ๑๙๘ มาตรา ๒๐๐

ฉ. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มาตรา ๓๑๖ เพื่อป้องกันการประพฤติมิชอบเกี่ยวกับการใช้เงินแผ่นดิน

องค์กรตรวจสอบเหล่านี้แต่งตั้งโดยเชื่อมโยงกับรัฐสภา มีภารกิจลับนัดของซึ่งโดยคณะกรรมการสรรหาเสนอให้รัฐสภาลงมติเลือก มีอิสระคือดำรงตำแหน่งยาวนาน ๙ ปี เป็นวาระเดียวมีสำนักงานฝ่ายธุรการที่เป็นอิสระ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถถูกดูดถอนและตรวจสอบได้ การทำให้การใช้อำนาจรัฐสูตริตมีเสถียรภาพและมีประสิทธิภาพนอกจากองค์กรตรวจสอบชีงจะควบคุมการใช้อำนาจทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้การเมืองเห็นโอกาสทำกำไร และยังมีมาตรการทำให้การเลือกตั้งและการเมืองสุจริต ทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพและ

มีประสิทธิภาพ ดังนี้ มาตรการต่าง ๆ นั้น ประกอบด้วย

๑. การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ มาตรา ๖๘ และการให้สิทธิแก่คนที่อยู่นอกจังหวัดในวันเลือกตั้ง ลงคะแนนเสียงตั้งได้นอกเขตที่ตนมีชื่อในทะเบียนบ้าน มาตรา ๑๐๔ วรรคสอง เพื่อให้จำนวนผู้ใช้สิทธิมีมากจนเงินมือทิพลน้อยลง

๒. การกำหนดให้การเลือกตั้งต้องกราทำภายใน ๓๐ วัน หากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยให้การใช้เงินลดลง และห้ามคณะกรรมการตั้ง โยกย้ายข้าราชการโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเลือกตั้งในระหว่างรักษาการ มาตรา ๒๑๔ วรรคท้าย

๓. การกำหนดให้รัฐต้องจัดสิ่งจำเป็นเพื่อการหาเสียงให้ โดยผู้สมัครและพรรคการเมืองจะดำเนินการที่รัฐจัดไว้ได้ มาตรา ๑๑๒ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้สมัครและพรรคการเมือง และเพื่อความเสมอภาคในการแข่งขันในการเลือกตั้งระหว่างคนมีเงินและคนไม่มีเงิน หรือพรรคมีเงินและพรรครึ่มีเงิน

๔. การกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งที่เป็นอิสระเป็นผู้จัดการ

เลือกตั้ง มาตรา ๑๗๙ ถึงมาตรา ๑๕๐ โดยความช่วยเหลือขององค์กรพัฒนาเอกชน มาตรา ๑๔๙ วรรคท้ายและมาตรา ๑๓๙ (๕) โดยให้อำนาจคณะกรรมการเลือกตั้งเต็มที่ มาตรา ๑๔๙ ชี้แจงอำนาจ ลั่งให้เลือกตั้งใหม่ มาตรา ๑๔๙ (๑) สอบสวนและดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งเอง มาตรา ๑๔๙ (๓) และมาตรา ๑๓๙ (๓) และสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกระทำการ มาตรา ๑๔๙ (๒) และมาตรา ๑๔๙

๕. กำหนดให้มีการเลือกตั้ง ๒ แบบ คือ ส.ส แบบบัญชีรายชื่อที่พระราชกำหนดขึ้น ๑๕๐ คน มาตรา ๙๖ มาตรา ๙๙ และการเลือกตั้ง ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งเขตละ ๑ คน ๓๕๐ คน มาตรา ๙๖ มาตรา ๑๐๑ และ มาตรา ๑๐๓

การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อนั้นมีข้อดีหลายประการ อาทิ

๑. ทำให้การซื้อเสียงยากขึ้น เพราะใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง คนที่อยู่ในบัญชีต้องตั้งก็คาดว่าตนจะได้รับเลือกจึงไม่ลงทุน คนที่อยู่ท้าย ๆ ก็ไม่แน่ใจว่าจะได้รับเลือกหรือไม่ก็ไม่ยอมลงทุน หากมีนายทุนเข้ามาสื่อ媒 มวลชนและประชาชนก็จะทราบล่วงหน้าทันทีว่าควร

เลือกพารคันนั้นหรือไม่ เพราะเงินอุดหนุน
จากนายทุนไปที่พารคการเมืองนั้น พารค^{การเมืองจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ}

๒. ลงเสริมระบบพารค^{การเมือง} เพราะต้องเลือกบัญชีพารคได้
พารคหนึ่ง โดยเลือกดัวบุคคลในบัญชีมีได้
การกำหนดว่าบัญชีได้คะแนนต่ำ^{กว่า} & เปอร์เซ็นต์ ให้ถือว่าไม่มีใครได้รับ^{เลือก ก็เพื่อไม่ให้มีพารคันอยเด็มสภาก ซึ่ง}
^{ทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ}

๓. ทำให้นักการเมืองใหม่ ๆ
ที่มีความรู้ความสามารถแต่หาเสียงไม่เก่ง
หรือหาเสียงไม่เป็น สามารถเข้าสู่ระบบ
การเมืองได้ง่ายขึ้น

๔. ทำให้ผู้แทนราชภูมิมี
วิสัยทศน์กว้างขวางระดับประเทศเพิ่มขึ้น
แทนที่จะเป็นผู้แทนที่จะเป็นผู้แทนจังหวัด
ของตนอย่างที่เป็นมา

๕. อาจพัฒนาให้มีการนำ
หัวหน้าพารคและผู้จะเป็นรัฐมนตรีมาได้^{ในบัญชีรายชื่อในระดับ ๑ ถึง ๕๐ เพื่อให้}
^{ประชาชนทราบว่าคนจะรัฐมนตรีเงาของแต่}
^{ละพารคันนั้นมีใครบ้าง}

สำหรับการเลือกตั้งแบบ
เขต มีผู้แทนราชภูมิได้เขตละคนนั้นมีข้อดี
คือ

๑. คนทัวประเทศมีความ
เสมอภาคในการเลือกผู้แทนราชภูมิได้ ๑
คนไม่ว่าอยู่ที่ใด ในขณะที่ระบบปัจจุบัน
ประชาชนในบางจังหวัดเลือก ส.ส. ได้ ๑
คน คือมี ๑ เสียง บางเขตเลือกได้ ๒ คน
หมายความว่ามี ๒ เสียงและบางเขตเลือก
ได้ ๓ คน หมายความว่ามี ๓ หมายความ
ว่ามี ๓ เสียง ความไม่ทัดเทียมกันของสิทธิ
ของประชาชนปรากฏเด่นชัด

๒. ทำให้เขตเล็กลง รู้ด้วย
ส.ส. ผู้รับผิดชอบได้อย่างชัดเจนความ
สัมพันธ์ระหว่าง ส.ส. กับราชภูมิจะชัดเจน
ขึ้น ในขณะที่เขตในปัจจุบันใหญ่ เพราะมี
ส.ส. ถึง ๓ คน การดูแลอาจจะไม่ทั่วถึง

๓. ทำให้คนมีความ
สามารถ คุณดีแต่ไม่มีเงินมีโอกาสได้รับ^{เลือกตั้งเพิ่มขึ้น สำหรับความกรงที่瓜夷เขต}
เลือกจะมีการใช้อิทธิพลมากขึ้นก็ได้ใช้เงิน^{มากขึ้นก็ได้ จำกัดด้วยก็ได้ ก็ไม่ปรากฏว่า}
การเลือกตั้ง ส.ส. เขตละคนซึ่งใช้ใน ๗^{จังหวัด คือ ตราด พังงา ภูเก็ต แม่ฮ่องสอน}
รวมของ สมุทรสงคราม สิงห์บุรี และการ
เลือก ส.ก. ในกรุงเทพมหานครทุกเขตมี^{การใช้อิทธิพล ใช้เงิน หรือจำกัดด้วยมาก}
กว่าในเขตที่มี ส.ส. ได้ ๒ คน หรือ ๓ คน
แต่ค่อย่างได้ การเลือกตั้งระบบผสมดัง

กล่าวจะทำให้ได้ผู้แทนราษฎรระดับชาติ และระดับท้องถิ่น โดยจำนวนผู้แทนราษฎร ของท้องถิ่นมีมากกว่าถึง ๓ เท่า ระบบ ผสมนี้เป็นระบบที่ประเทศที่ปฏิวัติการ เมือง อาทิ ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ อิตาลี ได้นำไปใช้มากขึ้น เพราะได้ผลดีกว่าใช้ระบบได้ ระบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว

การให้พรรคการเมืองตั้งง่าย (มาตรา ๔๖ โดยเฉพาะวรคสาม) การทำให้พรรคการเมืองมีข้อบังคับและการบริหารเป็นประธิปไตย (มาตรา ๔๖ วรคสอง และมาตรา ๔๗) การคุ้มครองสมาชิก พรรคร่วมกันจากการใช้อำนาจมิชอบของ พรรคร่วม (มาตรา ๑๑๗ (๙)) แต่ยังคงวินัย พรรคร่วม (มาตรา ๑๑๗ (๙)) รวมทั้งการให้เงินอุดหนุนพรรคร่วมการเมืองโดยรัฐ (มาตรา ๔๖ วรคสาม) การควบคุมและเบ็ดเตล็ด การบริหาร และบัญชีพรรคร่วม (มาตรา ๔๖ วรคสาม และมาตรา ๔๘) การซวยพรรคร่วม การเมืองลดค่าใช้จ่ายในการเลือก (มาตรา ๑๑๒) จะทำให้พรรคร่วมง่ายขึ้น และเพิ่มพานายทุนน้อยลงไป และไม่ตกรอยู่ภายใต้การครอบงำของคนสำคัญของพรรคร่วมไป

มาตรการที่ทำให้รัฐบาลมี เสถียรภาพ และนายกรัฐมนตรีมีภาวะเป็นผู้นำ รัฐธรรมนูญฉบับนี้พยายามลดความไว

เสถียรภาพของรัฐบาล การขาดความเป็นผู้นำของนายกรัฐมนตรีเพราจะเป็นรัฐบาล ผสม เป็นเหตุให้ปัญหาบ้านเมืองค้างค่า ไม่ได้รับการแก้ไข วิธีการที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จัดขึ้นมาก็คือ

๑. เพิ่มความเข้มแข็งให้ พรรคร่วมโดยระบบรายชื่อ ปาร์ตี้ ลิสท์ (Party list) และพรรคร่วมที่ได้ต่ำกว่า ๕ เปอร์เซ็นต์ ไม่มีสิทธิได้ ส.ส.ในระบบบัญชีรายชื่อ มาตรการกำหนด ๕ เปอร์เซ็นต์นี้เพื่อสกัด พรรคร่วงเล็กพรรคน้อยที่เข้ามาในสภาและไม่อาจมีบทบาทได้เต็มที่ แต่อาจสร้าง ความไว้เสถียรภาพให้รัฐบาลได้ และ ปัญหารุนแรงจากรัฐบาลผสมก็จะยิ่งเกิดขึ้น

๒. การกำหนดให้การยื่น ญัตติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีทำยากกว่า รัฐมนตรีอื่น (มาตรา ๑๙๖) และจะต้อง เสนอชื่อนายกรัฐมนตรีใหม่마다วัย เพื่อให้ นายกรัฐมนตรีอยู่เหนือรัฐมนตรีอื่นของ รัฐบาลผสม และกันการหักหลังกันเองของ พรรคร่วมรัฐบาลผสม

๓. การไม่ให้รัฐมนตรีเป็น ส.ส. ในขณะเดียวกัน เพื่อแยกหน้าที่นิติ บัญญัติกับบริหาร (มาตรา ๑๑๗ (๙) และ วรคท้าย และมาตรา ๒๐๕) ผู้ควบคุมคือ

ส.ส. กับผู้ถูกควบคุมคือรัฐมนตรี เป็นคนละฝ่าย แต่ละฝ่ายทำหน้าที่ได้อย่าง ๆ และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็เพื่อให้รัฐมนตรีในรัฐบาลผสมต้องประพฤติดตามให้อุญใจวินัยและความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรี และควรเป็นผู้นำของนายกรัฐมนตรี เพราะหากถูกนายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำให้พ้นจากตำแหน่งก็จะต้องเป็นสามัญชนทันทีจะกลับเป็น ส.ส. อยู่ทำลายรัฐบาลในสภาพต่อไปไม่ได้ ระบบี้ประเทศในระบบธุรกิจสากลที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหลายประเทศใช้อุญจ์ เช่น เนเธอร์แลนด์หรือออลแลนด์ ลักเซมเบิร์ก และนอร์เวย์

๔. ให้รัฐบาลตั้งกระทรวงทบวง หรือโionหรือยุบกระทรวง ทบวงกรม ได้โดยพระราชบัญญัติ เพื่อแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองได้ทันการณ์และข้าราชการต้องตื่นตัวกับงานใหม่ ๆ อุญเสมอ

มาตรการให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่อื่น ของรัฐมีความสุจริตและได้รับความคุ้มครองจากการแทรกแซงทางการเมือง ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้สร้างกลไกเพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและคุ้มครองเจ้าหน้าที่ ดังนี้

๑. การให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านด้วยต้องรักษาภูมิปัญญา ประโภช์ส่วนรวมและอ่อนน้อมความสัมภានให้ประชาชนบริการประชาชนและเป็นกลางทางการเมือง (มาตรา ๗๑)

๒. ให้สิทธิประชาชน ขอให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะเดยหรือไม่ปฏิบัติตามข้อ ๓.๓.๑ ต้องเข้าแจ้งและขอให้ดำเนินการ มาตรา ๗๑ วรรคสาม)

๓. ต้องมีประมวลจริยธรรม ข้าราชการ (มาตรา ๗๘)

๔. ห้าม ส.ส. และ ส.ว. ก้าวเข้าไปในหรือแทรกแซงการตั้งแต่โดยกล่าวก่ายหรือแทรกแซงการตั้งแต่โดยกล่าวก่ายข้าราชการ (มาตรา ๑๑๐ และมาตรา ๑๑๗ ๖)

๕. ห้าม ครม. รักษาการ แต่งตั้ง ยกย้ายข้าราชการระหว่างการรักษาการในการเลือกตั้งทั่วไป เว้นแต่คณะกรรมการเลือกตั้งจะเห็นชอบ (มาตรา ๒๑๔ วรรคท้าย)

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีแนวคิดพื้นฐานในการคืนอำนาจ给รัฐให้กับประชาชน ให้เหมาะสมกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก

ดังนั้น การเพิ่มเติมอำนาจให้กับประชาชน จำเป็นต้องมีบทบัญญัติเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นเหตุผลที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยิ่งกว่าฉบับที่ผ่าน ๆ มา ยิ่งกว่านั้น ผู้ร่างรัฐธรรมนูญตระหนักดีว่า รัฐธรรมนูญจะต้องปรับปรุงให้เข้ากับสภาวะบ้านเมืองที่เปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา จึงได้รับพระราชนำรัศสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไส้เกล้าใส่กระหม่อม และกำหนดให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญทำได้ง่ายขึ้นกว่าในปัจจุบัน โดยกำหนดให้ปฏิเสธของแก้ไขมาจาก ส.ส. หรือ ส.ว. เพียง ๑ ใน ๕ (มาตรา ๓๓๗) และกำหนดให้คณะกรรมการศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการ ปปป.ใหม่ ที่รายงานให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อรัฐสภาและคณะกรรมการรัฐมนตรีได้ เมื่อครบ ๕ ปี นับตั้งแต่วันใช้รัฐธรรมนูญ (มาตรา ๓๓๘) เพื่อให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้สมบูรณ์ที่สุดตามภารกิจในโอกาสต่อไป

ท่านประธานครับ gramm ต้องขอประทานให้ที่ใช้เวลาค่อนข้างจะมาก แต่ gramm เห็นว่าเจตนาหมายมีมาที่ไปของบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เราเขียนมา เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน หรือ

ตอบสนองความเห็นของประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่ควรจะได้มีปรากฏการณ์ในการบันทึก การประชุมสภา เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้นต่อเยาวชนรุ่นหลัง ในขั้นตอนตอนนี้ gramm ในนามของประธานคณะกรรมการธุรการเรียนเสนอท่านประธานได้รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เพื่อพิจารณาอย่างที่ gramm ได้กล่าวตั้งแต่ตอนต้นว่าหลักและเหตุผลของร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นปรากฏอยู่ในมาตรา ๒๑๑ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับเบื้องต้น ที่จะนำไปประชุมพิจารณ์ต่อประธานต่อไป การนำเข้าสู่เวทีประชาพิจารณ์นั้นหมายความว่าอะไร หมายความว่า เมื่อเราเข้าร่างที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาตรา ร่างนี้เป็นร่างที่ประชาชน องค์กร องค์การ หน่วยงาน สมาคมต่าง ๆ จะได้ศึกษาทำความเข้าใจ และเป็นหน้าที่ของ สสร. ทุกท่านโดยเฉพาะ สสร. ต่างจังหวัด ที่จะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ก่อให้เกิดกระบวนการคิดพิจารณาศึกษาวิจารณ์ และวินิจฉัย ร่างนี้มีความศักดิ์สิทธิ์พอประมาณ แต่ไม่ใช่ว่าศักดิ์สิทธิ์จนแก้ไม่ได้แต่ละท่าน แต่ละองค์กรจะเห็นดุจดังนั้น จะเห็นข้อบกพร่องแล้วแต่มองกันจากมุมใดแต่ลักษณะของการเขียนกฎหมายนั้น โดย

เฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นเป็นสิ่งที่หลักเดียวไม่ได้ ที่นอกจากจะยึดถือข้อเท็จจริง หลักการและปรัชญาแล้ว ยังจะต้องมีส่วนผสมของการประนีประนอม การประนีประนอมนั้นไม่ได้ประนีประนอมในเรื่องของหลักการ แต่อาจจะประนีประนอมในเรื่องของวิธิกการในเรื่องของกำหนดเวลา สังคมทุกสังคมนั้นอยู่ด้วยการประนีประนอม โดยเฉพาะสังคมไทย สังคมไทยไม่ใช่เป็นสังคมที่เผชิญหน้า เพราะฉะนั้นผู้ที่รับผิดชอบในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่เคยคิดอยู่ในหัวใจเลย ว่าต้องการเผชิญหน้ากับใคร ต้องการต่อสู้กับใคร ต้องการประหัตประหารใคร มีความตั้งใจเพียงอย่างเดียวคือ ยกร่างรัฐธรรมนูญที่ยึดถือหลักการการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดถือคุณธรรม ยึดถือความสุจริตใจ และยึดถือผลประโยชน์ของประชาชนในส่วนรวมและสิทธิเสรีภาพของบุคคล การประชาพิจารณานั้นจะเริ่มต้นหลังจากที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้รับร่างฉบับนี้ไว้พิจารณาแล้ว และเมื่อการประพิจารณ์ หรือกระบวนการการทำความเข้าใจกระบวนการพิจารณ์เสร็จสิ้น ท่าน สร. ทุกท่านก็มีสิทธิที่จะขอเบรรูตติ ซึ่งจะมี

การพิจารณาในคณะกรรมการอิกราชดหนึ่งที่จะได้มีการแต่งตั้งขึ้นใหม่ กำหนดเวลาที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ออนุมัติไปเมื่อ ๓ เดือนที่แล้วนั้น เป็นกำหนดเวลาที่คณะกรรมการอิกรายกร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งไม่ใช่เป็นสิ่งที่ง่าย ร่างรัฐธรรมนูญนี้มิได้เป็นร่างของนาย ก หรือนาย ข และโดยเฉพาะไม่ได้เป็นร่างรัฐธรรมนูญของประธานคณะกรรมการอิกรายกร่างรัฐธรรมนูญ นาย อันันท์ ปันยารชุน มีสิทธิเป็นเพียงสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญคนหนึ่งที่ได้รับเกียรติเลือกมาเป็นประธาน ท่านอาจารย์ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ครั้งหนึ่ง เคยเอ่ยถึงคำว่าประธานของที่ประชุม ท่านกล่าวว่า คนที่ได้รับเลือกเป็นประธานนั้น คือ บุคคลที่สมาชิกส่วนใหญ่เขาไม่อยากให้พูด เขาไม่อยากฟังความเห็นและเขาไม่อยากฟังความคิด เขายังจับเข้าไปนั่งบนแท่น เพราะเมื่อเข้าไปนั่งบนแท่นแล้ว บุคคลนั้นต้องวางตัวเป็นกลางไม่ฝักใฝกับฝ่ายใด ไม่ชี้นำ แต่เป็นผู้กำกับดูแลการประชุมเป็นผู้ดำเนินการประชุมให้เรียบร้อย ให้มีผลก้าวหน้าและให้ไปสู่ถึงจุดหมายตามกำหนดเวลาที่ได้รับมอบมาอย่างไรก็ได้ กระบวนการมีความภาคภูมิใจที่ได้

ท่านสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอีก ๒๙ ท่านมากร่วมในคณะ ซึ่งได้ทำงานอย่างแข็งขัน กระผมมีความภาคภูมิใจที่เมื่อได้มีการ เดินทางท่าน สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอีก ๗ ที่ไม่นั่งอยู่ในคณะกรรมการไปร่วมประชุมที่พัทยา ท่านก็ไปกันอย่างพร้อม เพียงไปกันอย่างมีจุดหมายร่วมกัน คือ การทำงานขั้นนี้ให้สมบูรณ์ให้สำเร็จ มิใช่ ไปเพื่อตัวรวน มิใช่ไปเพื่อก่อกรณ แล้วมิใช่ไปเพื่อที่จะล้มล้างร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ สังคมไทยนั้นปัจจุบันความหวังดี มีไม่มาก พอกข้ามานายคลังนายครัว ผิดหวัง เสีย

ใจ เจ็บใจ อันนี้เป็นความหวังสุดท้ายของ สังคมไทย เราต้องยกร่างที่ดี ยกร่างที่เป็นผลประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง เราจะต้องผ่านร่างรัฐธรรมนูญนี้ในสภาร่างรัฐธรรมนูญแต่เราต้องมีความเชื่อมั่นว่ารัฐสภานั้นจะเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญที่จะปรากฏขึ้น โดยมีความสมบูรณ์มากขึ้นหลังจากประชุมพิจารณ สังคมไทยผิดหวังไปอีกมากกว่านี้ไม่ได้ เพราะถ้าເដືອກຕີມีความผิดหวังเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นไปโดย อุบัติเหตุหรือด้วยความตั้งใจ พากเรา ๙๙ คนจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน

